

TIRANT LO BLANC

Guió per a una composició or-
questal heroico-amorosa per

Carles Salvador

VALENCIA

PRELUDI

El gentilhome Tirant lo Blanc - fill del senyor de la Marca de Tirània i de Blanca, la filla del Duc de Bretanya - va a la ciutat de Londres amb uns altres gentilshomes i cavallers per tal de rebre l'ordre de cavalleria i assistir a les bodes del Rei d'Anglaterra amb la filla del Rei de França. Pel camí troba un ermità, el Comte Guillem de Varoia, qui li dona consells i el «LLIBRE DE L'ORDRE DE CAVALLERIA DE RAMON LLULL».

Les festes que motiven les bodes reials són nombroses i brillants. Danses, menjades, divertits entremesos o coses semblants d'alegria, i lluites entre cavallers, a peu o a cavall, en camp clos a tota ultrança, així com festes religioses.

Acabades les festes, Tirant lo Blanc, ja armat cavaller, marxa cap a Terra Santa amb l'obligació de defendre dones i donzelles, vídues, orfes desemparades i encara casades si demanen socós; la defensa serà feta sempre a tota ultrança.

Pel camí de Sicília té ocasió d'entrar en lliga moltes vegades; defensa la ciutat de Rodas; fa famoses cavalleries i, per la fama que té ja, és cridat per l'Emperador de Constantinoble, el qual està en guerra amb el gran Turc i el Soldà.

Tirant lo Blanc accepta la invitació, va a Constantinoble per tal de defensar l'Imperi grec, i en vore Carmesina, la filla de l'Emperador, fortment s'enamora d'ella.

MARXA GUERRERA

L'Imperi grec està amenaçat de mort. El Gran Turc i el Soldà l'han invadit i el fill de l'Emperador fón mort en batalla. Tirant Lo Blanc

és l'única salvació. Refà l'exèrcit i la marina i ix en busca de l'enemic, els turcs. L'acompanyen molts Comptes i Bescomptes, Marquesos i Ducs i Grans Senyors amb milers de guerrers guiats per llurs respectives banderes. L'esquadra de Tirant és la darrera per correspondre així a la del Capità.

Peons i genets van contents a la guerra. Arnesos i espases lluen al sol. Trompetes i tabals omplien de sonoritats l'espai. Hi ha un bosc de llances i ballestes.

Per fi troben el Gran Turc i el Soldà que són derrotats en la primera batalla. Tirant va en persecució dels turcs fugitius matant i degollant els enemics de la fe i de l'Emperador de Constantinoble. I no una sola, sino diverses foren les batalles que guanya Tirant lo Blanc així per mar com per terra.

Tirant retorna victoriós a Constantinoble. Tota la multitud del poble ix a rebre'l amb molta honor, i així com si ell fos un enviat del cel, així tenien els ulls posats en ell; i no solament li feien honors humanals, ans divinals. I per a major veneració li va eixir tot el clergat en processó, amb totes les relíquies i amb tots els prelats; i tots desitjaven col·locar-lo en el lloc més alt del Paradís si això podien fer.

SCHERZO BURLESC

L'Emperador manà fer torneigs i grans festes per tal de celebrar la victòria i, naturalment, és Tirant lo Blanc el centre de totes les honors.

L'estimació de Tirant i Carmesina és manifestada amb l'aprovació de tota la Cort. Però en la mateixa Cort hi ha dues dames: una, Plaerdemavida, jove i bromista, la qual ajuda tant com pot

aquells amors; l'altra, la Viuda reposada, dida que fón de la Princesa, la qual sent per Tirant una extrema passió. Aquesta Viuda reposada, amb les seues astúcies amoroses i amb enteniment diabòlic sembra al cor de Carmesina, amb mala voluntat, la sement de la confusió. La intriga amorosa és la seua arma millor. I aprofitant l'esperit faceciós de Plaerde mavida s'inventa un entremés de malícia i amor en l'hort del Palau, vora les flors i els tarongers.

Tirant d'un finestral estant veu l'escena i pren per real la ficció i decebut per la deshonestat de la Princesa es lamenta i plora amb vives llàgrimes. Aleshores és quan la Viuda reposada amb gran atreviment i no gens de vergonya el requerix d'amor carnal. Refusa Tirant i replica la Viuda que al menys vullga consentir que li estiga al seu costat tota nua.

Posant en acció el seu pensament tan atrevit es despulla de les seues vestidures i quan Tirant lo Blanc la veu en camisa pega un gran salt, obri la porta de la cambra i fuig deixant la Viuda acompanyada de gran dolor.

IDILLI

Tirant lo Blanc està enamorat de Carmesina, jove de dèset anys brillant en llinatge, en gràcia en riquesa acompanyada d'infinít saber, que més es mostra angèlica que humana. Tirant havia contemplat la seua bellesa singular que no tenia en res cap defecte de natura.

I Carmesina està enamorada de Tirant.

Un dia, els dos enamorats, agafats del braç es passegen per l'hort del Palau. Carmesina diu a Tirant:

«Dóna'm la tua mà dreta, e ajustaré aquella a la mia.» I quan s'uniren les mans diu la Princesa:

-«Perquè açò sia verdader matrimoni, dic jo amb paraules de present: jo, Carmesina, dó mon cors a vós, Tirant lo Blanc, per lleal muller e prenc lo vostre per lleal marit.-»

I les mateixes paraules diu Tirant, o paregudes, segons s'acostuma. Després diu la Princesa:

-«Besem-nos en senyal de fe.»

Tirant trau un reliquiari que porta damunt en el qual hi havia del Lignum crucis i el posa sobre les mans de la Princesa i es juren amor eternal. I es besaren repetides vegades que per ningú no foren vists, perquè els tarongers els impedièn la vista, així com als altres, dames i cavallers de la Cort.

MORT DE TIRANT LO BLANC

Entre tant el Soldà i el Gran Turc s'han refet i la guerra contra l'Imperi grec continua. Tirant vol combatre'ls per a mar i noliça unes galeres. Ix a mar i una tempestat desbarata l'expedició. La pluja i el vent són tan forts que els mariners pensen morir, confessen els uns amb els altres i agenollats canten Salve regina.

La tempestat porta Tirant a terres de Berberia en les quals batalla en defensa i salvació del Rei de Tremisè, entre altres, i conquerix tot aquell reine. Pero rep misives de Constantinoble. L'Imperi grec ha caigut quasi totalment en poder dels turcs. Constantinoble està sitiada. Corre Tirant a defensar-la. Mana que les fustes ataquen les naus dels moros i les galeres ataquen les galeres; mana als patrons que en atacar als moros facen gran esclafit de trompetes i anafils i botzines i amb bombardes i crits molt espantosos. Així fón fet i així fón guanyada la batalla. Vençé així mateix els enemics per terra i el Soldà i el Gran Turc cauen presoners.

Se celebren grans festes pel triomf definitiu i grans festes es fan pels desposoris de Tirant i Carmesina, així en el palau com en la ciutat. Música per torres i finestrals: trompetes, anafils i clarons, tamborinos, xaramites i musetes i tabals; simbols, flautes, mitges viules i concordades veus humanes; llauts i flautes arpes donaven sentiment i mesura a les danses. Tirant és proclamat César de l'Imperi grec.

El goig, emperò, no és complet. Un dia passejava Tirant per la ribera d'un riu amb el rei Escariano i el rei de Sicília quan va sentir un tan gran mal de costat, i tan poserós, que l'hagueren de portar en braços a la ciutat. Estava ferit de mort. Confessa i combrega i fa testament. Les seues darreres paraules foren:

«Jesús, en les teuen mans, Senyor, coman lo meu esperit.»

I dites aquestes paraules rendix la seua ànima. Plors i crits de dolor. Embalsamat el porten a l'església de Santa Sofia i el deixen sobre un molt alt i molt gran túmul amb espasa cenyida.

La Princesa, plena de dolor anà a l'església per tal de vore el seu espós mort. Es posa al seu costat, es lamenta molt sincerament, plora i esquinça cabells i vestidures i el besa en la boca i en els ulls i cau esvanida sobre el cos de l'estrenu Tirant. I mor la Princesa Carmesina. Els plors i els crits de dolor foren tan grans en el palau reial que tota la ciutat feien ressonar.

Carles Salvador

Carles Salvador

València, Divendres Sant, de 1952.